

Byla C-239/23

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2023 m. balandžio 17 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Verwaltungsgericht Sigmaringen (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. kovo 28 d.

Pareiškėja:

Karl und Georg Anwander GbR Güterverwaltung

Atsakovė:

Land Baden-Württemberg

Pagrindinės bylos dalykas

EŽŪGF ir EŽŪFKP – Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 – Kompensacinė išmoka už plotus kalnų vietovėse ir tam tikrose vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių – Tinkamumo finansuoti sąlygos – Vietovė, kurioje vykdoma programa – Projekto įgyvendinimas už vietovės, kurioje vykdoma programa, ribų – Administracinės nuostatos

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės išaiškinimas, SESV 267 straipsnis

Prejudiciniai klausimai

1. Ar nacionalinė administracinė nuostata ir paramos teikimo praktika, pagal kurias kompensacinė išmoka už žemės plotus kalnų vietovėse ir tam tikrose vietovėse, kuriose esama kliūčių, neskiriama tik todėl, kad žemės plotai, už kuriuos turėtų būti skiriama kompensacinė išmoka, yra už kompensacinę

- išmoka skiriančio valstybės narės regiono, kaip jis apibrėžtas Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 2 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punkte, ribų, suderinama su Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa ir 2 dalimi, taip pat 32 straipsnio 1 dalies a punktu, 2 dalies pirma pastraipa ir 3 dalies antra ir trečia pastraipomis? Ar žemės plotą valdančio ūkininko veiklos vykdymo vieta yra šiuo tikslu leistinas skiriamasis kriterijus?
2. Ar Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės ar valstybės narės regiono, kuris nusprendė skirti išmokas kalnų vietovėse ar kitose vietovėse, kuriose esama kliūčių, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalį, įsikūrusiems ūkininkams, taisyklės turi būti suformuluotos taip, kad išmoka būtų skiriama ir už tuos žemės plotus, kuriuos kita valstybė narė ar kitas tos pačios valstybės narės regionas, taip pat nusprendęs skirti išmokas kalnų vietovėse ar kitose vietovėse, kuriose esama kliūčių, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalį, įsikūrusiems ūkininkams, būtų priskyres kalnų vietovėms ar kitoms vietovėms, kuriose esama kliūčių, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 32 straipsnio 1 dalį?
 3. Ar Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa ir 2 dalis turi būti aiškinamos taip, kad iš šios normos tiesiogiai kyla ūkininko teisė pareikšti iš esmės Sąjungos teise grindžiamą reikalavimą valstybei narei ar valstybės narės regionui skirti (kompensacinę) išmoka, jei ūkininkas yra aktyvus ir valdo žemės plotus, kuriuos valstybė narė ar valstybės narės regionas yra priskyres kalnų ar kitoms vietovėms, kuriose esama kliūčių, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 32 straipsnio 1 dalį, o atitinkama valstybė narė ar jos regionas nusprendė skirti (kompensacines) išmokas, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą?

Jeigu atsakymas būtų teigiamas:

- a) Į ką nukreipiamas Sąjungos teise grindžiamas reikalavimas pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalį? Ar jis visada reiškiamas pačiai valstybei narei, ar valstybės narės regionui (Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 2 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktas) bent tuo atveju, jei regionas nepriklausomai nuo valstybės narės nusprendė skirti kompensacines išmokas ūkininkams pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 31 straipsnį?
- b) Ar Sąjungos teise grindžiamas reikalavimas iš esmės reiškia, kad ūkininkas turi atitikti kitus reikalavimus, viršijančius nustatytuosius Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje ir 2 dalyje, kuriuos atitikti, įgyvendindami minėtas

nuostatas nacionaliniu lygmeniu, reikalauja kompensacines išmokas skirianti valstybė narė ar jos regionas?

4. Jeigu į trečiąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

Ar Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės ar vieno iš jos regionų nuostatos dėl (kompensacinių) išmokų, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą, skyrimui taikomų reikalavimų privalo būti tokio teisinio pobūdžio, kuris leistų ūkininkams pareikalauti skirti (kompensacinę) išmoką, jei jie atitinka reikalavimus, kuriuos atitinkama valstybė narė ar jos regionas nustatė išmokų skyrimui, nepriklausomai nuo faktinės valstybės narės ar jos regiono paramos teikimo praktikos?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005, visų pirma 31 straipsnio 1 ir 2 dalys, 32 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

2015 m. vasario 24 d. *Verordnung über die Durchführung von Stützungsregelungen und des Integrierten Verwaltungs- und Kontrollsystems* (Paramos sistemų ir integruotos valdymo ir kontrolės sistemos įgyvendinimo reglamentas, toliau – *InVeKoSV*) 2 straipsnio 2 dalis

Badeno-Viurtembergo žemės teisė: 2019 m. lapkričio 6 d. *Verwaltungsvorschrift des Ministeriums Ländlicher Raum zur Förderung landwirtschaftlicher Betriebe in Berggebieten und in bestimmten benachteiligten Gebieten* (Kaimo vietovių ministro įsakymas dėl paramos ūkiams, įsikūrusiems kalnų vietovėse ir tam tikrose vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių, toliau – *VwVAZL*) 2.1, 3.2, 3.2.1, 4.2 punktai

Trumpas bylos faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 Pareiškėja prašo skirti kompensacinę išmoką už Bavarijoje esančią žemės ūkio paskirties žemę. Ji valdo pienininkystės ūkį teritorijoje, kuri ribojasi su Badeno-Viurtembergo federacine žeme ir Bavarijos federacine žeme. Registruota pareiškėjos buveinė yra Badeno-Viurtembergo žemėje. Badeno-Viurtembergo žemėje ji valdo apie 111 hektarų, Bavarijoje – 27,4253 hektaro plotą. Badeno-Viurtembergo ir Bavarijos žemės yra regionai, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1305/2013 2 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktą, abu jie

Vokietijos Federacinėje Respublikoje yra NUTS 1 lygio, kaip tai suprantama pagal Reglamentą (EB) Nr. 1059/2003, ir turi savarankiškos valstybės statusą. Remiantis Bavarijos kompetentingos institucijos pateikta informacija, Bavarijoje esantys pareiškėjos plotai yra kalnų vietovėje; Bavarijoje šie plotai yra priskirti reikalavimus atitinkančioms teritorijoms. Teoriškai Bavarijoje už juos galėtų būti skiriama parama – 50 EUR už hektarą kompensacinė išmoka.

- 2 Kompensacinėms išmokoms mokėti skirtos atsakovės lėšos skirtingomis dalimis susideda iš EŽŪFKP biudžeto išteklių, iš Vokietijos Federacinės Respublikos lėšų ir atsakovės nuosavų lėšų. Atsakovės paramos programos, taip pat kompensacinių išmokų aspektu, aprašytos Badeno-Viurtembergo žemės 2014–2020 m. *Maßnahmen- und Entwicklungsplan Ländlicher Raum (MEPL III)* (Kaimo plėtros planas ir veiklos programa), kuriuos 2015 m. gegužės 26 d. patvirtino Komisija.
- 3 2019 m. gegužės 8 d. pareiškėja pateikė atsakovei prašymą skirti kompensacines išmokas už ūkininkavimą 2019 prašymų teikimo metais vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių, be kita ko, Bavarijoje esančiame maždaug 27 ha plote. 2019 m. gruodžio 5 d. sprendimu, kuris buvo įteiktas 2020 m. vasario 10 d., pareiškėjos prašymas dėl Bavarijoje esančių plotų buvo atmestas motyvuojant tuo, kad šie plotai nėra Badeno-Viurtembergo žemėje. Pareiškėjos prieštaravimas buvo atmestas.
- 4 Pareiškėja 2021 m. birželio 17 d. pateikė skundą. Skunde ji reikalauja panaikinti 2019 m. gruodžio 5 d. sprendimą (2021 m. gegužės 11 d. Sprendimo dėl prieštaravimo redakcija) ir įpareigoti atsakovę skirti jai 1 371,26 EUR dydžio kompensacinę išmoką už Bavarijoje esančius plotus. Nepatenkinus šio reikalavimo, t. y. tuo atveju, jei šis pagrindinis reikalavimas būtų atmestas, ji prašo pripažinti, kad 2019 m. lapkričio 6 d. atsisakymu patenkinti jos paraišką skirti paramą už Bavarijoje esančius plotus ir tokį atsisakymą numatančiu sprendimo teisiniu pagrindu, konkrečiai – Badeno-Viurtembergo žemės *Ministerium für Ländlichen Raum und Verbraucherschutz* (Kaimo vietovių ir vartotojų apsaugos ministerija) administracinių nuostatų dėl paramos ūkiams, įsikūrusiems kalnų vietovėse ir tam tikrose vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių (*VwVAZL*), 2.1 ir 3.2.1 punktais, yra pažeidžiami Reglamento Nr. 1305/2013 31 ir 32 straipsniai.
- 5 *VwVAZL* yra ne parlamento įstatymas, o tiesiog administracinės nuostatos, reglamentuojančios atsakovės diskreciją ir jos paramos teikimo praktiką. Parlamento įstatymas išmokų administravimo srityje, taigi ir skiriant valstybės pinigines išmokas piliečiams, pagal Vokietijos konstitucinę tradiciją dažnai nebūtinai siekiant nustatyti, kas, kada ir kokiomis sąlygomis gali ar turi teisę gauti piniginę išmoką. Administracijos visada faktiškai vienodai taikomos administracinės nuostatos įgyja privalomąjį pobūdį (vadinamasis savarankiškas administracijos kompetencijos apribojimas).
- 6 *VwVAZL* nustatomos kompensacinių išmokų vietovėms, kuriose esama gamtinių kliūčių, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1305/2013 31 straipsnį,

- skyrimo sąlygos ir procedūra; pareiškėjui, kuris siekia kompensacinės išmokos, iš esmės taikomos dvi kumuliacinės sąlygos: a) jo veiklos vykdymo vieta turi būti Badene-Viurtemberge ir b) plotas, už kurį skiriama kompensacinė išmoka, turi būti Badene-Viurtemberge, o Badenas-Viurtembergas turi būti priskyres šį plotą vietovėms, kuriose esama kliūčių.
- 7 Bavarija taip pat yra priėmusi tik administracines nuostatas dėl kompensacinių išmokų, t. y. 2019 m. kovo 1 d. *Bayerisches Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten* (Bavarijos maisto, žemės ūkio ir miškininkystės ministerija) gaires *Gewährung der Ausgleichszulage in benachteiligten Gebieten (AGZ) gemäß Verordnung (EU) Nr. 1305/2013* (Dėl kompensacinių išmokų (KI) skyrimo pagal Reglamentą Nr. 1305/2013 vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių). Šiose administracinėse nuostatose *mutatis mutandis* nustatyta, kad a) remtino ūkio veiklos vykdymo vieta turi būti Bavarijoje ir kad b) plotas, už kurį skiriama kompensacinė išmoka, turi būti Bavarijoje, o Bavarija turi būti priskyrusi šį plotą vietovėms, kuriose esama kliūčių.
 - 8 *VwVAZL* vartojamos sąvokos „veiklos vykdymo vieta“ apibrėžtis yra perimta iš *InVeKoSV 2* straipsnio. Pagal *InVeKoSV 2* straipsnio 2 dalį veiklos vykdymo vieta paprastai yra vieta, esanti mokesčių inspekcijos, kuri yra kompetentinga nustatyti pajamų mokesčių ūkininkui, atsakomybės teritorijoje. Korporacijų, asmenų grupių ir esamo turto atveju atsakomybė tenka padaliniiui, kurio apskrityje yra vadovybė. Ši nuostata lemia tai, kad Vokietijoje esančiam ūkiui, atsižvelgiant į mokesčių apskaičiavimo vietą, suteikiamas įmonės numeris. Ūkiui Badene-Viurtemberge suteikiamas Badeno-Viurtembergo įmonės numeris, ūkiui Bavarijoje – atitinkamai Bavarijos įmonės numeris. Taigi Vokietijos ūkis įmonių duomenų bazėje, kuri yra naudojama paraiškoms skirti paramą tvarkyti, visada siejamas su veiklos vykdymo vieta vienoje iš Vokietijos federacinių žemių. Valdą Badene-Viurtemberge turintiems užsienio, pavyzdžiui, Austrijos, ūkiams jų prašymu taip pat gali būti suteiktas Badeno-Viurtembergo įmonės numeris. Kitaip nei Vokietijos ūkių atveju, šių ūkių sąsaja su viena iš įmonių duomenų bazėje išsaugotų įmonių nėra fiksuojama, nes tai (tikriausiai) nėra įmanoma techniškai. Dėl šios priežasties įmonių duomenų bazėje nurodyta užsienio – pavyzdžiui, Austrijos – ūkio veiklos vykdymo vieta yra Badene-Viurtemberge.
 - 9 Badeno-Viurtembergo tarnyba, į kurios atsakomybės sritį patenka pareiškėja, nuolat vienodai taiko *VwVAZL* ir, juo vadovaudamasi, skiria kompensacines išmokas. Šios tarnybos paramos teikimo praktika atitinka administracinių nuostatų turinį. Taigi piliečiai, atsižvelgdami į vienodo požiūrio principą (*Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland* (Vokietijos Federacinės Respublikos Konstitucija, toliau – GG) 3 straipsnio 1 dalis), turi teisę reikalauti, kad kompensacinės išmokos būtų skiriamos administracinėse nuostatose nustatyta tvarka.
 - 10 Paraiškos skirti paramą Badene-Viurtemberge tvarkomos naudojantis internetine taikomąja programa. Skirtingų Vokietijos federacinių žemių taikomųjų programų duomenys yra sutikrinami tarpusavyje, taigi užkertamas kelias pateikti kelias

paraiškas skirti paramą skirtingose federacinėse žemėse. Paraiška skirti paramą gali būti pateikta tik toje federacinėje žemėje, kurioje yra veiklos vykdymo vieta. Toks duomenų sutikrinimas su kitomis Sąjungos valstybėmis narėmis nevykdomas. Aplinkybė, kad užsienio ūkiams gali būti suteiktas įmonės numeris Badene-Viurtemberge, leidžia jiems papildomai prie savo kilmės valstybėje pateiktos paraiškos skirti paramą teikti tokias paraiškas ir Badene-Viurtemberge ar atitinkamai kitose Vokietijos federacinėse žemėse.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 11 *VwVAZZ* grindžiama atsakovės paramos teikimo praktika užkerta kelią pareiškėjai gauti kompensacinę išmoką už Bavarijoje esančius savo žemės plotus, nors šie plotai yra reikalavimus atitinkančioms vietovėms Bavarijoje priskirtos kalnų vietovės. Be to, pareiškėjai, kitaip nei užsienio ūkiams, nesuteikiama galimybė pateikti papildomą paraišką skirti paramą už Badeno-Viurtembergo ribų. Taigi ji negali pateikti paraiškos skirti paramą Bavarijoje už Bavarijoje esančius savo plotus.
- 12 Galiausiai tai reiškia, kad pareiškėja dėl Badeno-Viurtembergo ir Bavarijos taisyklių negauna kompensacinės išmokos už savo plotus Bavarijoje nei iš Badeno-Viurtembergo, nei iš Bavarijos federacinės žemės, nepaisant to, kad ir Badenas-Viurtembergas, ir Bavarija nusprendė skirti ir išmokėti kompensacines išmokas, ir to, kad Bavarija nagrinėjamus pareiškėjos plotus yra priskyriusi kalnų vietovėms, taigi tinkamiems paramai gauti. Remiantis Bavarijos kompetentingos tarnybos informacija, už pareiškėjos plotus Bavarijoje būtų mokama 50 EUR už hektarą dydžio kompensacinė išmoka, jei šie plotai būtų valdomi Bavarijos ūkio.
- 13 Palyginti su užsienio (pavyzdžiui, Austrijos) ūkiais, Vokietijos (pasienio) ūkiams Badene-Viurtemberge sudaromos mažiau palankios sąlygos, kiek tai susiję su kompensacinėmis išmokomis (savo šalies piliečių diskriminacija). Badeno-Viurtembergo pasienio ūkiai gauna kompensacines išmokas ne už visas savo tvarkomas vietas, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių, o tik už tuos plotus, kurie papildomai yra ir Badene-Viurtemberge. Kompensacinė išmoka neskiriama už plotus, esančius už atitinkamos žemės ribų. Užsienio ūkiams toks apribojimas galiausiai netaikomas, nes jie gali pateikti paraišką skirti paramą savo kilmės šalyje ir papildomai – Badene-Viurtemberge.
- 14 Teismas abejoja dėl Reglamento Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos ir 2 dalies, taip pat 32 straipsnio 1 dalies a punkto, 2 dalies pirmos pastraipos ir 3 dalies antros ir trečios pastraipų aiškinimo. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, iš nurodytų teisės normų neaišku, kiek diskrecijos pagal Sąjungos teisę paliekama valstybėms narėms nustatant paramos teikimo taisykles dėl kompensacinių išmokų, visų pirma tais atvejais, kai susiduriama su tarpregioniniais klausimais valstybės narės viduje. Be to, kyla klausimas, ar šiomis normomis, kaskart su sąlyga, kad valstybė narė arba regionas nusprendė teikti paramą kompensacinėmis išmokomis, valstybėms

narėms ar jų regionams nustatoma, kokius paramos kriterijus valstybės narės ar regionai gali numatyti, o kokių – ne (šiuo klausimu žr. **1** skirsnį). Taip pat neaišku, ar tuo atveju, jei valstybė narė ar jos regionas teikia paramą kompensacinėmis išmokomis, atitinkamo piliečio teisė į kompensacinės išmokos mokėjimą pagal Sąjungos teisę kyla jau iš Reglamento Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies (šiuo klausimu žr. **2** skirsnį) ir ar iš Sąjungos teisės nuostatų galima daryti išvadą, kokį teisinį statusą privalo turėti reglamentą į nacionalinę teisę perkeliantis valstybės narės ar regiono teisės aktas, kuriuo nustatomos paramos teikimo kompensacinėmis išmokomis sąlygos (šiuo klausimu žr. **3** skirsnį).

- 15 **1.** Reglamento Nr. 1305/2013 32 straipsnio 2–4 dalyse valstybėms narėms ar jų regionams numatyti įvairūs kriterijai, kuriais remiantis pagal šį reglamentą turi būti nustatomos reikalavimus atitinkančių vietovių ribos. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui neaišku, ar šie vietovių ribų nustatymo kriterijai apibrėžti išsamiai ir apie kokius reikalavimus valstybėms narėms, kurie būtų taikomi nagrinėjant paramos atvejus, kai peržengiamos valstybės narės ar regiono ribos, galima spręsti iš nurodytų taisyklių.
- 16 Iš Reglamento Nr. 1305/2013 26 konstatuojamosios dalies ir 32 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos formuluotės galima spręsti, kad valstybės narės (arba jų regionai), nustatydamos vietovių ribas, gali remtis tik tais kriterijais, kurie yra susiję su biofizinėmis ar gamtinėmis remiamų plotų savybėmis. Reglamento Nr. 1305/2013 26 konstatuojamojoje dalyje ir 32 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje išsamiai aprašytos priežastys, dėl kurių reikalavimus galimai atitinkantys žemės plotai laikomi vietovėmis, kuriose esama gamtinių kliūčių, ir turi būti priskirti prie (reikalavimus atitinkančių) kalnų vietovių. Vis dėlto aiškiai nenurodyta, ar valstybės narės ar jų regionai turi teisę vietovių ribų nustatymui taikyti kitokio pobūdžio kriterijus – t. y. kriterijus, nesusijusius su žemės plotų, už kuriuos turi būti skiriama parama, gamtinėmis savybėmis. Atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1305/2013 (žr. SESV 288 straipsnio antros pastraipos pirmą ir antrą sakinius) teisinį pobūdį, veikia atrodo neįtikėtina, kad valstybės narės ar jų regionai vietovių ribų nustatymui galėtų taikyti Reglamento Nr. 1305/2013 32 straipsnyje nenurodytus kriterijus. Valstybių narių ar jų regionų laisvė pasirinkti formą ir priemones labiau atitiktų Europos Sąjungos direktyvos pobūdį (žr. SESV 288 straipsnio trečią pastraipą).
- 17 Pagal Reglamento Nr. 1305/2013 32 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą leidžiama nustatyti vietovių ribas neperžengiant atitinkamo vietos administracinio vieneto teritorijos ribų. Abejotina, ar taip kartu apibrėžiami ir valstybių narių veiksmai tais paramos teikimo atvejais, kai yra kertamos sienos (tarp skirtingų valstybių narių ar skirtingų valstybės narės regionų). Iš Reglamento Nr. 1305/2013 32 straipsnio 3 dalies antros pastraipos matyti, kad vietovių ribos valstybėse narėse, teisės aktų leidėjo manymu, turi būti nustatomos administracinių vienetų lygiu (LAU 2), t. y. teritorinę atsakomybę turinčios vietovių, kurios turi būti priskirtos reikalavimus atitinkančioms vietovėms, administracijos lygiu. Jei vietos administraciniai vienetai praktiškai turi nustatyti vietovių ribas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuomone, tai reiškia, kad kiekvienas vietos

administracinis vienetas vietovių ribas nustato tik savo atsakomybės teritorijoje, nes tik su ja yra susijęs nurodytoje nuostatoje reikalaujama teritoriniu ryšiu. Vis dėlto ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas Sąjungos teisės veiksmingumo principas (*effet utile*) leidžia daryti prielaidą, kad valstybės narės negali nusistatyti tokių kompensacinės išmokos skyrimo kriterijų ir procedūrų, dėl kurių už tam tikrus plotus galiausiai liktų nesumokėta, nors šie plotai buvo priskirti prie tinkamų paramai gauti – nepriklausomai nuo to, kuri valstybė narė arba kuris regionas ar vietos administracinis vienetas atliko tokį priskyrimą.

- 18 **2.** Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui neaišku, ar Reglamento Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą ir 2 dalimi ūkininkams suteikiama teisė pareikšti Sąjungos teise grindžiamą kompensacinės išmokos reikalavimą paraiškas skirti paramą nagrinėjančiai valstybės narės institucijai ir, jei taip, kokiomis sąlygomis. Reglamento Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos ir 2 dalies tekstas, visų pirma formuluotė „skiriamos ūkininkams, kurie“ 31 straipsnio 2 dalyje, iš tiesų leidžia daryti tokią išvadą. Net bendrinėje kalboje tokia formuluotė leidžia suprasti, kad kompensacinę išmoką privalu mokėti, jei įvykdytos toliau šalutiniame sakinyje (prasidedančiame žodžiu „kurie“) nurodytos sąlygos. Privalomasis pobūdis tokia forma išreiškiamas ir kitose reglamento kalbinėse versijose, pavyzdžiui, Reglamento Nr. 1305/2013 31 straipsnio 2 dalies tekste anglų kalba („shall be granted to farmers who“).
- 19 Vis dėlto toks nuostatos aiškinimas prieštarauja bendrai Reglamento Nr. 1305/2013 struktūrai. Nustatyta daugiapakopė sistema, reikalaujanti iš valstybių narių ar jų regionų turėti programas (žr. Reglamento Nr. 1305/2013 6 straipsnio 1 dalies trečią sakinį ir 2 dalies pirmą sakinį). Tik tuo atveju, jei atitinkamos valstybės narės turi atitinkamas programas, paramos programos finansiškai remiamos ir EŽŪFKP lėšomis. Iš esmės valstybės narės pagal šią koncepciją gali nuspręsti (su tam tikromis išimtimis), ar jos vykdys atskiras Reglamente Nr. 1305/2013 įvardytas paramos programas. Šiuo atveju paramos priemonė „kompensacinė išmoka“ nėra nurodyta reglamente kaip priemonė, kurią valstybės narės privalo įtraukti į savo programas – kitaip yra, pavyzdžiui, agrarinės aplinkosaugos ir klimato atveju pagal Reglamento Nr. 1305/2013 28 straipsnio 1 dalies trečią sakinį.
- 20 **3.** Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui taip pat kyla abejonių, ar iš Reglamento Nr. 1305/2013 31 straipsnio 1 dalies galima spręsti apie reikalavimus, taikomus valstybėms narėms dėl valstybių narių taisyklių, kuriomis nustatomos kompensacinių išmokų skyrimo sąlygos, teisinio statuso. Reglamente Nr. 1305/2013 išsamiau neapibrėžiama, kaip valstybės narės nustato paramos teikimo tvarką pagal savo nacionalinę teisę. Dėl šios priežasties atrodo logiška daryti išvadą, kad valstybėms narėms yra suteikta didelė veiksmų laisvė, tačiau atskiros priemonės dėl paramos nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę (Reglamento Nr. 1305/2013 14–39c straipsniai) negali netekti praktinio veiksmingumo (*effet utile*). Taigi tinkamumo kriterijų formulavimas administracinių nuostatų (t. y. neprivalomų teisės normų) forma atrodo keliantis

problemų. Jų teisinis statusas lemia tai, kad paramą tvarkanti institucija yra saistoma tik administracinėmis nuostatomis grindžiamos paramos teikimo praktikos (administracijos suformuluotų sąlygų privalomumas jai pačiai). Jei tokia paramos teikimo praktika šioje institucijoje nėra suformuota, t. y. nuo administracinių nuostatų iš esmės nukrypstama, išorinį poveikį suinteresuotam ūkininkui daro tik tokia nukrypstanti paramos teikimo praktika. Taip paramą tvarkančios institucijos teoriškai vėliau gali pakeisti paramos skyrimo sąlygas, kurios pirma buvo nurodytos administracinėje nuostatoje.

- 21 Dėl svarbos sprendimui byloje priimti: atsakymas į trečiąjį klausimą turi įtakos sprendimui, kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi priimti dėl pareiškėjos pagrindinio reikalavimo (įpareigojimo skirti 1 371,26 EUR dydžio kompensacinę išmoką). Pagal galiojančią nacionalinę teisę pareiškėja neturi teisės į kompensacinę išmoką už Bavarijoje esančius jos žemės plotus. Pagal atsakovės paramos teikimo praktiką, kuri atitinka VwVAZL 2.1 ir 3.2.1 punktus, kompensacinė išmoka skiriama tik už Badene-Viurtemberge esančius plotus. Tokios išmokos už Bavarijoje esančius plotus reikalavimas negali būti grindžiamas net nacionaline teise. Jei į trečiąjį klausimą Teisingumo Teismas atsakys neigiamai, pagrindinis reikalavimas turės būti atmestas.
- 22 Atsakymai į pirmąjį, antrąjį ir ketvirtąjį klausimus turi įtakos sprendimui, kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi priimti dėl pareiškėjos papildomo reikalavimo (pripažinti, kad jos paraiška skirti paramą buvo atmesta neteisėtai). Jei į trečiąjį klausimą bus atsakyta neigiamai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės spręsti dėl papildomo reikalavimo. Pirmajame, antrajame ir ketvirtajame klausimuose nurodytos įvairios sąlygos ir kiekviena iš jų – jei Teisingumo Teismas teigiamai atsakytų į vieną iš šių klausimų – pagal nacionalinę teisę reiškia, kad dabartinė atsakovės paramos teikimo praktika pagal VwVAZL ir ten suformuluotus paramos kriterijus yra neteisėta, o tai atitinkamai reiškia, kad pareiškėjos paraiška skirti paramą taip pat buvo atmesta neteisėtai. Dėl tokio pareiškėjos prašymo gali atsirasti pareiga *a posteriori* skirti ir išmokėti kompensacinę išmoką už plotus Bavarijoje už 2019 prašymų teikimo metus, net jei šiuo tikslu atsakovei iš pradžių tektų pakeisti paramos kriterijus. Dabartinėmis aplinkybėmis kompensacinė išmoka už plotus Bavarijoje pagal nustatytus paramos kriterijus negali būti skiriama.
- 23 Iki šiol nėra Teisingumo Teismo jurisprudencijos dėl Reglamento Nr. 1305/2013 31 ir 32 straipsnių ir juose reglamentuojamų kompensacinių išmokų už vietoves, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių.
- 24 Badeno-Viurtembergo žemės teismai iki šiol nėra paskelbę sprendimų dėl kompensacinių išmokų pagal Reglamento Nr. 1305/2013 31 straipsnį ir dėl to priimtą VwVAZL. Dėl teisinės padėties Bavarijoje, kuri atitinka teisinę padėtį Badene-Viurtemberge, yra priimtas galutinis ir paskelbtas teismo – *Bayerischen Verwaltungsgerichtshof* (Bavarijos aukščiausiasis administracinis teismas) – sprendimas. Toje byloje pareiškėja buvo žemės ūkio valdos Bavarijos ir Heseno (kitos federacinės žemės, t. y. Vokietijos regiono) pasienyje savininkė. Ūkiui

priklausė žemės plotų ir Bavarijoje, ir Hesene, pareiškėja norėjo gauti kompensacinę išmoką ir už Hesene esančius plotus, bet ji nebuvo skirta, nes plotai buvo ne Bavarijoje.

DARBINIS VERTINIMAS